

Sygn. akt III AUz 312/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Wołoszczak
Sędziowie:	SSA Wiesława Stachowiak (spr.) SSA Jolanta Cierpiał
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

przy udziale zainteresowanego: J. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek zażalenia pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 kwietnia 2014 r. sygn. akt VII U 224/14

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i zasądzić od odwołującej Spółki na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;***
- zasądzić od odwołującej Spółki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.***

SSA Jolanta Cierpiał	SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Wiesława Stachowiak (spr.)
----------------------	--------------------------	--------------------------------

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z 1 kwietnia 2014 roku, w sprawie VII U. 224/13 umorzył postępowanie w sprawie z odwołania (...) sp. z o.o. w T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P. z 8 listopada 2013 roku w przedmiocie podstawy wymiaru składek.

Sąd w punkcie drugim postanowienia nie obciążył odwołującej kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł zażalenie na postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania..

Skarżący podniósł zarzuty:

- art. 230 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie ma zastosowania, co jest działaniem contra legem, gdyż zgodnie z literalną wykładnią tego przepisu sąd obligatoryjnie powinien zasądzić koszty zastępstwa procesowego w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania);

- art. 102 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów;

- art. 109 § 2 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości, która nie uwzględniała niezbędnego nakładu pracy pełnomocnika oraz czynności podjętych przez niego w sprawie.

Mając powyższe na uwadze organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 2 i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Jako wniosek ewentualny organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wniesione zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., sąd obowiązany jest rozstrzygnąć o kosztach postępowania w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, biorąc pod uwagę wniosek strony procesu o zwrot kosztów postępowania. W przedmiotowej sprawie bezsporne jest to, że pozwany składając odpowiedź na odwołanie Spółki (...) Sp. z o.o. wniósł także wniosek o zasądzenie na jego rzecz poniesionych kosztów zastępstwa procesowego. Bezsporne jest także to, że cofając odwołanie, odwołująca spółka wniosła o nieobciążanie jej kosztami procesu i kosztami zastępstwa procesowego. Mając dwa przeciwstawne wnioski Sąd Okręgowy orzekając o umorzeniu postępowania, był zobowiązany orzec także w ich przedmiocie.

Orzekanie o kosztach procesu dokonywane jest w oparciu o zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.) oraz uzupełniających ją zasad kompensaty, słuszności i zawinienia (art. 100 do 104¹ i art. 110 k.p.c.). Należy wskazać, że przyjęcie za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jednej z zasad uzupełniających, powinno być połączone z ustaleniem, że okoliczności sprawy przemawiają za odstępniem od zasady ogólnej. Wskazane wyjątki nie mogą być interpretowane rozszerzająco, zatem sąd, orzekając o kosztach - zgodnie z art. 102 k.p.c. - może w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień. Wymaga on - do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności, jednakże nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację - przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy - sądowi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 1973 roku w sprawie II CZ 210/73.). Wskazać jednak należy, że zgodnie z judykaturą do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i

fakty leżące na zewnątrz procesu. Okoliczności te powinny być oceniane przez sąd przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1974 roku w sprawie II CZ 223/73, , postanowienia Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2011 roku w sprawie I CZ 26/11, oraz z 25 sierpnia 2011 roku w sprawie II CZ 51/11). Kwestia zastosowania tej regulacji powinna być zatem oceniana w całości okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Tym samym ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku, z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 roku w sprawie III CZ 25/12).

Stosowanie do treści art. 203 § 2 i 3 k.p.c. pozwu cofnięty (odwołanie) nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, jednak na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Natomiast w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą, przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Z powyższej regulacji wynika, zatem, że zasadą jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu obciążony jest powód (tu odwołujący), bowiem co do zasady stroną cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2012 roku w sprawie V CZ 109/11).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż bez wątplenia wobec cofnięcia odwołania, za stronę przegrywającą uważa się odwołującego płatnika składek i zgodnie z ogólną zasadą powinien on ponosić koszty postępowania. Sąd Okręgowy uznał jednak, iż w przedmiotowej sprawie zachodzą szczególne okoliczności wskazane w art. 102 k.p.c., pozwalające sądowi nie obciążać odwołującego kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy uznał, iż cofnięcie pozwu przed wyznaczeniem terminu rozprawy wpłynęło korzystnie na ekonomikę procesu. Wskazać należy jednak, że sam fakt, że Sąd nie poświęcił czasu na analizę sporu, z uwagi na jego wycofanie – nie oznacza automatycznie, że strona przeciwna nie poczyniła już stosownych kroków zmierzających do swojej obrony. Odwołująca twierdzi, że sprawa ma charakter masowy i powtarzalny – nakład pracy pełnomocnika organu rentowego nie był znaczny, gdyż wykorzystywał on wzór pisma składanego w innych sprawach. Zatem złożone przez organ rentowy odwołania nie mają charakteru indywidualnego i nie zostały przygotowane odrębnie do każdej sprawy.

Z przedstawioną przez Sąd Okręgowy argumentacją, jak i argumentacją odwołującej przedstawioną we piśmie zawierającym oświadczenie o cofnięciu pozwu, niniejszy Sąd odwoławczy się nie zgadza i uważa, że jest ona nieuzasadniona. Skarżący słusznie zarzuca, że okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy nie są okolicznościami szczególnymi, ani wyjątkowymi w rozumieniu art. 102 k.p.c. i nie uzasadniają zastosowania w sprawie tego przepisu. Sąd Okręgowy uznał, iż niejako należy „nagrodzić” odwołującą, za jej zachowanie, bowiem cofnięcie odwołań przed wyznaczeniem terminu rozprawy, zapobiegło generowaniu nadmiernych kosztów procesu. Wydaje się jednak, że Sąd pierwszej instancji całkowicie pomija tym samym fakt, iż między innymi dzięki pracy pełnomocnika organu rentowego, który przygotował treść odpowiedzi na odwołanie w niniejszej sprawie, jak i w innych sprawach odwołujących się do podobnego stanu faktycznego, ostatecznie płatnik przyznał rację stanowisku organu rentowego. Bez wątplenia nakład pracy pełnomocnika organu rentowego wniesiony w przygotowanie do rozprawy – które zostało wyrażone w odpowiedzi na pozew – nie może zostać pominięty. Nie ulega wątpliwości, że organ rentowy przekazując odwołania płatnika do Sądu, których, jak wynika z akt sprawy było około 200, do każdego pisma dołączył odpowiedź na odwołanie oraz sporządził odpisy akt rentowych. Bezsporne jest to, że w sporządzaniu tych pism procesowych organ rentowy skorzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, który dokonał wykładni przedmiotowych decyzji, jak i zaangażował personel administracyjny. Okoliczność, że organ rentowy korzysta ze stałej obsługi prawnej oraz z tego, iż sprawy miały charakter powtarzalny, nie stanowi zdaniem niniejszego Sądu argumentów przemawiających za stwierdzeniem, że w sprawie mamy do czynienia ze „szczególnymi okolicznościami”, o których mowa w art. 102 k.p.c. Nawet, jeśli sprawa ma charakter powtarzalny, to niezaprzeczalne jest to, że pełnomocnik poświęcił swój czas i pracę

na odpowiednie zredagowanie pisma, którego treść za każdym razem należy zindywidualizować do treści konkretnego odwołania i treści konkretnej decyzji. Również okoliczność, że odwołująca spółka jest obowiązana uiścić na rzecz organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek znaczne kwoty pieniężne, nie uzasadnia zastosowania w niniejszej sprawie instytucji całkowitego zwolnienia odwołującej z konieczności ponoszenia kosztów procesu. Spółka w żaden sposób nie wykazała bowiem, że koszty te w sposób nadmierny obciążą budżet odwołującej.

W tym miejscu wskazać należy, że płatnik, był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, który już po zapoznaniu się z treścią decyzji, w oparciu o posiadaną wiedzę prawniczą, winien wskazać swojemu klientowi na argumenty przemawiające o niezasadności wniesienia odwołań. Takie zachowanie jest zgodne z etyką prawniczą, gdyż wiąże się z ochroną interesów danego klienta, – którego nie naraża się na dodatkowe koszty związane z procesem. Istotne jest to, że decyzja organu rentowego została wydana zgodnie z art. 107 ustawy z 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego, tj. zawierała niezbędne elementy decyzji, w szczególności zawierała szczegółowe i bardzo wyczerpujące (poparte orzecznictwem sądowym) uzasadnienie prawne, które odnosiło się bezpośrednio do badanego stanu prawnego. Zatem strona przed podjęciem decyzji o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego winna wszechstronnie rozważyć zasadność wytoczenia powództwa. Ostatecznie decydując się na skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego odwołująca winna być zatem świadoma konieczności ponoszenia kosztów związanych z wszczęciem postępowania.

Ostatecznie płatnik cofając wniesione odwołania przyznał racje organowi rentowemu, zatem organ rentowy, zgodnie z przywołanymi wyżej zasadami, de facto, jako strona wygrywająca, nie powinien być obarczany kosztami udzielonej pomocy prawnej. Należy przy tym pamiętać, że to płatnik zainicjował spór, stąd już od tej chwili musiał liczyć się z tym, że na wypadek przegranej zobowiązany będzie pokryć koszty procesu poniesione przez przeciwnika.

W powyższych okolicznościach Sąd Apelacyjny stwierdza, że brak podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., zatem należało na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienie (w pkt 2) i przy uwzględnieniu nakładu pracy pełnomocnika organu rentowego zasądzić od płatnika na rzecz pozwanego organu rentowego koszty zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 11 ust. 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

W punkcie 2 postanowienia Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 12 ust. 2 pkt 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSA Jolanta Cierpiął	SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Wiesława Stachowiak (spr.)
----------------------	--------------------------	--------------------------------